

Gürhan GÜRSER

aliya

Aliya, ruhun her daim şad olsun."Her fani gibi ben de öleceğim. Mezarıma anıt yapmayın, öldüğümde Osmanlı askerleriyle, Bosna şehitleriyle yan yana yatmak istiyorum." diye vasiyet eden Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç'i vefat yıl dönümünde rahmetle anıyoruz. Hem komutan, hem devlet adamı, hem bilim adamı, hem şair, hem de edebiyatçı... Allah her ülkeye senin gibi bir lider nasip etsin Bilge Kral! Bu yazımda daha çok onun sözleriyle size seslenmek istiyorum. Onun çağı aşan fikirleri, inançlılığı, kararlılığı, edipliği ve adamlığını kendi ağzından okuyun istedim. Az da olsa kısa da olsa bu yazı onu tanımanıza bir yol olacaktır, bir işaret, bir kapı...

"başını hep dik tut / yıldızlar altından geçmemiz gerek / hangi yolu seçersen seç / sonunda ölüm var / ve her şey bitecek / ve sen de öleceksin / bu dünya da ölecek / bu yüzden başını hep dik tut" diye yazmıştı bir şiirinde. O inancı olan bir insandı. Ve inancı için savaşanlardandı.

11 Temmuz 1995'te neler yaşanmıştı? 8372 Bosnalı öldürüldü Sırp larca, hunharca. Bütün dünya seyretti bu soykırımı, hatta müsaade

etti, hatta göz yumdu. Sırp vahşeti Avrupa'dan yüz bularak doruğa çıktı ve tam 5 gün süren katliamda 8372 kişi öldürüldü. Bilge Kral "Aslına bakarsanız içinde yaşadığımız mekân ve çağdan dolayı bir katliam beklemiyorduk. Yaşadığımız mekân, Avrupa. İçinde bulunduğumuz çağ, yirminci yüzyılın sonuydu" demişti sonra. Oysa en vahşi olan en medeni geçinendi. Oysa en mundar olan en diri gözü kendisi. Yalandı surette her şey. "Nerde-gösterdiği vahşetle "bu: bir Avrupalı / Deditir-yırtıcı, his yoksulu, sırtlan kümesi" Akıfvari bir edayla bizde burada bir şerh düşelim ve Bilge Kral'ın fikirlerine destek olalım.

Aliya "Dünyaya bir mesaj yolladık: Bizim savunmamıza katılmak zorunda değilsiniz. Ancak gelin ve ellerimizi çözün veya en azından kendimizi savunmamıza izin verin. Çocuklarımız öldürülür, kadınlarımız tecavüz edilir, kutsal saydığımız her şey harabeye çevrilirken, kendimizi savunma hakkımızı tanıyın." Silahları ellerinden alınan ve kurda teslim edilen kuzu gibiydiler. Bahaneleri çoktu düşmanın, planları hainceydi. Ve eller tetikteydi Bosnalılara karşı. Bosnalıların elleri arkadan bağlıydı. Sırp lar onları elleri arkadan bağlı bir şekilde yürürken

vuranlardı. Halen toplu mezarlar açılıyor. Halen kayıplar var. Halen insanlar eşini, çocuğunu, yakınını arıyor DNA testleriyle...

"Bize saldıranlar, Hazreti İsa'nın bütün sözlerini çiğnemişlerdir. İrza tecavüz, masumları katletmek hiçbir dine sığmaz. Onlar cani ve sadece canidir. Bunu aklınızdan çıkarmayın." Ol caniler bugün İslam ülkelerinde yine aynı tecavüzlerini katliamlarını yerine getirmektedirler. Ve ne yazık ki yine herkes seyretmektedir. Ama bu saldırıya maruz kalan ülkelerin bir Aliya'sı yok! Bir Saddam Aliya değildir, bir Esat Aliya değildir, bir Kaddafi Aliya değildir, bir Mübarek Aliya değildir ve olmazlar da!

"Ben Avrupa'ya giderken kafam önümde eğik gitmiyorum. Çünkü çocuk, kadın ve ihtiyar öldürmedik. Çünkü hiçbir kutsal yere saldırmadık. Oysa onlar bunların tamamını yaptılar. Hem de Batı'nın gözü önünde; Batı medeniyeti adına." Bunlar yakın tarihin ibretengiz cevapları. Haykırmak lazım yüzlerine tükürmek lazım bu ifadeleri ağızlarının tam içine. Bir de bize medeniyet satarsınız, insan haklarından dem vurursunuz. Hadi oradan diye kovmak lazım, sizi gidi siziler, işinize

gelince demokrasi dersiniz işinize gelmeyince soy kırıma dahi kör sağırlar lâl kesilirsiniz.

Bir gün askerlerden biri gelip kendisine 'Onlar bizim kadınlarımıza tecavüz ediyorlar, onlar bizim kadınlarımızı, yaşlılarımızı ve çocuklarımızı öldürüyorlar. Buna bigâne kalmamalıyız.' dediğinde, Aliya çok veciz bir şey söylüyor "Sırlar bizim öğretmenimiz değiller." Son derece zekice ve tesir gücü yüksek olan cümlelerle konuşurdu. Geçmiş unutmayın ama onunla da yaşamayın. Büyük zulme uğradınız. Zalimlere affedip affetmemekte serbestsiniz. Ne yaparsanız yapın, ama soykırımı unutmayın. Çünkü unutilan soykırım tekrarlanır. Nefrete nefretle cevap vermeyin. Bosna için nefret çıkmaz sokaktır. Nefret sadece bizim ruhlarımızı zedelemiyor, Bosna'nın özünü de zedeliyor." Nefret değil midir ki bizleri önümüzde duran sorunları görmekten alıkoyan! Sloganlar değil midir ki insanları birbirine hasım eden! Kısma ayıran kasım kasım gezdiren...

Şeyh Edebalı'den miras olarak aldığı devlet bilincini ve aşkıni kendi halkına da miras olarak bırakmıştır. "Bir kelimeyi hiç aklınızdan çıkarmayın: Devlet. Devletin ne kadar önemli olduğunu hepimiz idrak etmeliyiz. Devletsiz bir millet boşluğa düşer, rüzgârda savrulup gider."

Çok cesurdu: Savaş zamanı Aliya İzzetbegovic kentte yürürken Sırlar tarafından bombardıman başlar. Yere yatan bir kadın "Başkanım yatın lütfen bombardıman başladı" der. Cesaretiyle tanınan Aliya "Bu düşünülmüş ve uzun bir yürüyüş" diyerek yürümeye devam eder.

"Bu adil bir barış olmayabilir; fakat süren bir savaştan daha iyidir." (Bosna savaşını bitiren Dayton anlaşmasını imzalarken) Uzun hayatım boyunca pek çok iş yaptım. Ancak

bugüne kadar ki en zor işim Dayton'daki anlaşma masasına oturmak oldu. Benim derdim muzaffer bir komutan olarak anılmak değil ülkeme koltuğumun altında makul bir barış anlaşması ile dönmektir. Sırlar sadece benim önerilerime ters düşen önerilerle değil, aynı zamanda tüm adalet ve insanlık duygularına ters düşen önerilerle çıkıyorlardı karşıma. Böyle bir barışı kabul etmek çok zordu. Ancak çok zor olan başka bir şey vardı; eve "Savaşa devam ediyoruz" cümlesi ile dönmek. Bu yapılması neredeyse imkânsız bir tercihti ve ben kendimi çarmıha gerilmiş gibi hissediyordum." diye düşünüyordu. Barışçıl biri olduğunun deliliydi bunlar. Savaşın ne yıkımları olduğunu biliyordu. Ve kendi insanının çekmiş olduğu bütün eziyetleri birebir yüreğinde hissediyordu. Ama yine de şükretmekten geri durmuyordu. "Bana acılar ve kendi halkımla birlikte geçirmekte olduğum imtihan da dâhil tüm bahsettikleri için Allah'a şükreliyorum." diyordu.

Müslümandı ve dinini iyi biliyordu. Sırf bu yüzden soy kırıma tabi tutulduklarını da! Bu yüzden uğruna kırıldıkları dine dört elle sarılıyordu. Biliyordu tek kurtuluşun yine İslam'da olduğunu. "Ben Müslümanım ve Müslüman olarak kalmaya kararlıyım. Bu hayatımın sonuna kadar böyle devam edeceğim. Çünkü İslam benim için iyi ve asil olmanın en doğru ifadedir. Bizi, yok etmekle tehdit ediyorlar. Ama bilsinler ki Müslümanlar yok olmayacaktır." diye haykırıyordu gözlerinin içine bakarak Batı'nın. O bir dava adamıydı. Hak adamıydı. Devlet adamıydı ve aşk adamıydı.

1949'da 18 yaşından beri tanıdığım bir kızla evlendim. Çok güzel bir kızdı Halide. Savaş sırasında tanışmıştık, hava bombardımanını haber veren sirenler çaldığında so-

"Kötülük yapana yakışır

ve ona yapışır kalır. Bu

övünülecek bir hal değildir.

Hiç kimse intikam peşinde

koşmamalı, sadece adaleti

aramalıdır. Çünkü intikam

sonu olmayan kötülüklerin

de kapısını açar. Geçmiş

unutmayın ama onunla da

yaşamayın. Büyük zulme

uğradınız. Zalimleri affedip

affetmemekte serbestsiniz.

Ne yaparsanız yapın, ama

soykırımı unutmayın. Çünkü

unutilan soykırım tekrarlanır.

Nefrete nefretle cevap

vermeyin."

kakların boşalmasını fırsat bilerek buluşurduk. İtalya'daki üslerden kalkan İngiliz uçakları, Macaristan'daki hedeflerini vurmak için Saraybosna üzerinden geçmek zorundaydılar ve bu çok sık olmaya başlamıştı. Biz de bu sayede sık sık buluşabiliyorduk. İnsanlar her siren çalışında panik içinde sığınaklara koşturur Halide ile ben ise sokaklarda parklarda dolaşır ve birbirimize şöyle derdik: "Korkma, bize hiçbir şey olmayacak. Sanırım şehirde sirenlerin çalmasından hoşnutsuzluk duyan yalnızca biz ikimizdik."

Korkma Bosna sırtını dayayacağın Aliya gibi bir duvarın var; bilge, vatansever, imanlı ve inançlı... Kaç Aliya var yeryüzünde ülkesini yöneten adamakıllı, kaç lider var bilgece hareket eden ve kaç kral var öldükten sonrada halkına önyak olan!

Ruhun şad mekânın cennet olsun Ey Aliya!